

چل گول له گولزاري فەر موودەي

پيځە مېهاري خو شەويست

صلي الله عليه وسلم

چل گول له گولزارى فەرموودەى پێغه مبه‌رى خۆشه‌ويست صلى الله عليه وسلم

1- خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ . (رواه البخاري و الترمذي و أبو داود)

باشترینتان ئەو کەسە یە کە قورئان فێر دەبێ و کەسانی تریش فێر دەکات .

2- إِنْ قِيَ اللَّهُ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَبِعَ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا وَ خَالِقِ النَّاسِ بِخُلُقٍ حَسَنٍ . (رواه أحمد والنسائي والحاكم والبيهقي)

له هەر کات و حاله‌دا بووی له خوا بترسه و پارێزگاربە ، به‌ شوێن هه‌له‌ و تاواندا چاکه‌ بکه ، تا بيسرپێته‌وه .. له‌گه‌ڵ

خه‌لکی دا به‌ ره‌وشتی جوان هه‌لس و کهوت بکه .

3- وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَأَهْلِهِ وَمَالِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ . (رواه البخاري)

سویند به‌و کەسه‌ی کە گیانی منی به‌ ده‌سته‌؛ هه‌چ کەس له‌ ئێوه ئیمانی نییه‌ تاكو من له‌ خۆی و کەس و کاری و هه‌موو خه‌لکی خۆشه‌ويست تر نه‌بم له‌ لای .

4- الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ . (رواه مسلم و أبو داود)

موسلمان ئەو کەسه‌یه‌ کە موسلمانان له‌ زمانی و ده‌ستی بێوه‌ی بن .

5- دَعْوَةُ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ مُسْتَجَابَةٌ . (رواه مسلم و أبو داود)

دۆعای مرقۆی موسلمان بۆ برای موسلمان ، له‌ پاشمله ، لای خوای قبووله‌ .

6- لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِيءِ . (رواه البخاري و الترمذي)

بروادار تانه‌ و ته‌شه‌ر لێده‌رو له‌عنه‌ت و نه‌فرینکه‌رو جوین ده‌رو دم پيس نی یه .

7- مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَصِلْ رَحِمَهُ ... وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ . (متفق عليه)

هر کس بر وای به خواو پاشه رۆژ ههیه با ریزی میوانی بگریت... هر کس بر وای به خواو پاشه رۆژ ههیه با سیلهی رهم به جی بینیت و ئاموشوی خرم و نزیکانی بکات... هر کس بر وای به خواو پاشه رۆژ ههیه با قسهی چاک بکات یا بی دهنگ بیت .

8- لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتَاتٌ . (متفق عليه)

ئهو کسهی که گوی بۆ قسهی خه لکی هه لده خا و قسه چنی دهکات ناچیته به ههشته وه

9- لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُقَرَّ كَبِيرَنَا . (رواه أبو داود بسند صحيح)

له ئیمه نی یه کهسیک بۆ بچوکمان سۆز نه نوینئ و ریزی گه وره مان نه گری .

10- لَا تَبَاغَضُوا ، وَلَا تَقَاطَعُوا ، وَلَا تَحَاسَدُوا ، وَلَا تَدَابَرُوا ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا . (متفق عليه)

یه کتری مه بو غزیئن و (رقتان له یه کتری نه بیت) په یوه ندیتان بیکه وه مه بچرینن. به یه کتری هه سوودی مه بهن. پشت له یه کتری هه لمه کهن و (ئاگاتان له یه کتری بیت) ، هه مووتان به ندهی خوا و برای یه کتری بن..

11- آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ ، إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ . (متفق عليه)

نیشانهی (دوو روو) سی شته : کاتی قسهی کرد درۆ بکات . کاتی به لئینی دا نه بیاته سهر . کاتی سپاردهی لا دانرا خیانه تی تیا بکات .

12- لَا يَسْتُرُ عَبْدٌ عَبْدًا فِي الدُّنْيَا إِلَّا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ . (رواه مسلم)

هەر کەسێک عەیب و ناتەواوی کەسێک لە دنیا دا دا بپۆشیت ؛ خوا لە پاشە پۆژدا عەیب و ناتەواوی ئەو کەسە دادەپۆشیت .

13- سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) : أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ ؟ قَالَ : تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ . (متفق عليه)

پیاویک لە پیغەمبەری خواى (صلى الله عليه وسلم) پرسى : چ جورە کردەوێهەکی موسلمانانە چاکترە؟ فەرمووی : خۆراک ببەخشیت و ، سلاو بکەیت لەوێ دەیناسیت و لەوێش کە نایناسیت .

14- مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ . (رواه أبوداود)

هەركەس خەریکی کاروباری بڕایەکی بێت ، خوا کاروباری بۆ جێ بەجێ دەکات ، هەركەس نارهەتیەک لەسەر موسلمانێک لابەرێت ، خوا بەو هۆیهو نارهەتیەکە پۆژی دواى بۆ لا دەبات .

15- أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِأكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟ قُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ ، قَالَ : الإِشْرَاكُ بِاللَّهِ ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ . وَكَانَ مُتَكِنًا فَجَلَسَ فَقَالَ : أَلَا وَقَوْلُ شَهَادَةِ الزُّورِ (متفق عليه)

ئایا لەگەورەترینی گوناھە گەورەکان ئاگادارتان کەمەوێ ؟ ووتمان بەلێ ئەو پیغەمبەری خوا . فەرمووی : هاوێل بڕیاردان بۆ خوا . سەرپێچی کردنی دایک و باوک . لەو کاتەدا شانێ دادابوو پاشان دانێشت و فەرمووی : ئاگاداربێن گەواھیدان و شایەتی درۆش ...

16- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ : أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ بِمَنْكِبِي فَقَالَ : كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ . (رواه البخاري)

لە دنیا دا وەکۆ غەریبێک یا رێبوارێک بژی .

17- عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ لَا يَقْضِي اللَّهُ لَهُ قَضَاءً إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ ، إِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَإِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ . (متفق عليه)

حالی پروادار زور جی ی سهرسورمانه : خوا ههرچی بو بریار ددها به خیری تهواو دهبیّت . ئهگهر ئازار و نارعههتی پی گهیشته خوی رادهگری و سهبر دهکا و سهرهنجام دهبی به خیر بوی . ئهگهر خووشی و شادیهکیشی پی گهیشته سوپاسی خوا دهکاو سهرئهنجام ئهوهش دهبی بهخیر بوی .

18- لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلِيقٍ . (رواه مسلم)

له کاری چاک و پهسهند هیچ شتیکی بی نرخ سهیر مهکه ، ئهگهر ئهوهش بیّت که به روویهکی خووش و کراوهوه روو بهرووی براهته بیی .

19- أَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْكُمْ ، وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَهُوَ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ . (رواه مسلم)

سهیری لهخۆتان بهرمو خوارتر بکهن و مهپوانن بو بهرمو ژوور تر له خۆتان ، ئهمه شیاوتره بو ئهوهی که به بی ریژی سهیری ئههو نیعمهتانه نهکهن که خودا پیی بهخشیون .

20- مَنْ رَدَّ عَنْ عَرَضٍ أَخِيهِ رَدَّ اللَّهُ عَنْ وَجْهِهِ النَّارَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

(رواه الترمذي و قال حديث حسن)

ههرکهس له ناموسی براهیهکی پشتگیری بکات ، خوا له پاشهپوژدا ئاگر له رووی دوور دهخاتهوه .

21- الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَلَإِنْ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يُطَّلَعَ عَلَيْهِ النَّاسُ . (رواه مسلم)

چاکەى زۆر ڕەوشت جوانى يه ، گوناھيش ئەوھيه كه له دلتا خورته خورت بكا و پيٽ ناخۆش بيٽ خەلكى پيى بزانيٽ .

22- ما أَذِنَ اللَّهُ لشيءٍ ما أَذِنَ لِنبيٍّ حَسَنِ الصَّوْتِ يَتَغَنَّى بِالْقُرْآنِ يَجْهَرُ بِهِ . (متفق عليه)

خوا مۆلەتى ئەداوہ بۆ ھيچ شتيك ھەروەكو مۆلەتى داوہ بە پيغەمبەريكى دەنگ خۆش كە بە ئاوازەوہ بە دەنگى ئاشكرا قورئان بخويننەوہ

23- لا يَخْلُونَ أَحَدَكُمْ بِأَمْرَةِ إِلَّا مَعَ ذِي رَحِمٍ مَحْرَمٍ . (متفق عليه)

ھيچ كەس لە ئيوە لەگەل ئافرەتيكدا گۆشەگير نەبى و لە شويىنى چۆلدا لەگەلى كۆنەبيتەوہ مەگەر لەگەل كەسيكى مەحرەم دا.

24- نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ : الصَّحَّةُ وَالْفَرَاغُ . (رواه البخاري)

دوو نيعمەت زۆر كەس تيايدا خەسارەتمەند و دۆراون : تەندروستى و ، بيكارى و فەراغەت . (واتە ناتوانن بە شيوەى شياوو تەواو سوود لەو دوو نيعمەتە وەرەگرن)

25- الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ ، وَفِي كُلِّ خَيْرٍ ، أَحْرَصُ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ ، وَأَسْتَعِينُ بِاللَّهِ ، وَلَا تَعْجَزْ ، وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ : لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَ كَذَا وَكَذَا ، وَلَكِنْ قُلْ : قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ ، فَإِنْ (لَوْ) تَفَتَّحَ عَمَلُ الشَّيْطَانِ ... (رواه مسلم)

بروآدارى بەھيژ و بازوو باشتر و خۆشەويست ترە لای خوا لە بروآدارى لاواز ، بەلام لە ھەردوو لایاندا خيّر و چاکە ھەيە . سووربە لەسەر ئەو شتەى كە سوودت پي ئەگەيەنى و بە خوا پشت ببەستە و لاوازی مەنوينە ئەگەر شتيكت تووش ھات مەلى: ئەگەر واو وام بکردايە واو وا دەبوو ، بەلكو بلى: خوا واى بريارداوہو ھەرچيش خوى مەيلى بى دەيكا ، چونكە وشەى (ئەگەر) (دەرگای) كارى شەيتان دەكاتەوہ .

26- مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أَذَى وَلَا غَمٍ حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُّهَا ، إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ . (رواه مسلم)

هه‌رجیه‌ک که تووشی موسلمان دیت له : ماندوویی و نارمه‌هتی و مه‌راق و خه‌هت و نازار و خهم ، ته‌نانه‌ت درکیش که به پی‌ی دا ده‌پیت خوا به‌و شتانه له گوناھی هه‌لده‌وه‌رینیت.

27- لا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٌ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عَمَلِهِ فِيمَ أَفْنَاهُ ، وَعَنْ عِلْمِهِ فِيمَ فَعَلَ فِيهِ ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَ أَنْفَقَهُ ، وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَ أَبْلَاهُ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن صحيح)

دوو پی‌ی هیچ به‌نده‌یه‌ک ناترازیت تا (له‌ چوارشت) پرسیا‌ری لی نه‌کریت : له‌ ته‌مه‌نی : که له‌ چیدا به‌سه‌ری بردووه ، له‌ عیلم و زانستی : که له‌ چیدا به‌کاری هیناوه ، له‌ سامانی : که له‌ کوپوه په‌یدای کردووه و له‌ چیدا به‌خشیویه‌تی ، وه‌له‌ لاشه‌ی که له‌ چیدا تا‌قی کردووه‌ته‌وه ؟

28- عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ ، قَالَ أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَجِدْ؟

قَالَ : يَعْمَلُ بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ ، قَالَ : أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قَالَ : يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ . قَالَ : أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قَالَ : يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ أَوْ الْخَيْرِ . قَالَ : أَرَأَيْتَ إِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ : يُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ . (متفق عليه)

هه‌موو موسلمانیک خیر کردنی له‌سه‌ره ، یه‌کی پرسی : ئه‌ی ئه‌گه‌ر نه‌یبوو ؟ فه‌رمووی : به‌ ده‌ستی خوی ئیش بکات و سوود به‌ خوی و غه‌یری خوی بگه‌یه‌نی ، ووتی : ئه‌ی ئه‌گه‌ر نه‌یتوانی؟ فه‌رمووی : یارمه‌تی خه‌لکی لیقه‌وماوی موحتاج بدات ، ووتی : ئه‌ی ئه‌گه‌ر نه‌یکرد؟ فه‌رمووی : خوی بگری له‌ خراپه‌ کردن ، ئه‌وه‌ خوی چاکه‌ کردن و (صدقه) یه .

29- يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! مَنْ عِلِمَ شَيْئًا فَلْيَقُمْ بِهِ ، وَمَنْ لَمْ يَعْلَمْ فَلْيَقُلْ اللَّهُ أَعْلَمُ ، فَإِنْ مِنَ الْعِلْمِ أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ لِمَا لَا يَعْلَمُ : اللَّهُ أَعْلَمُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِنَبِيِّهِ : قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ . (رواه البخاري)

ئه‌ی خه‌لکینه ! هه‌رکه‌س شتیکی زانی با به‌ گویره‌ی زانینه‌که‌ی جی به‌ جی بکات و ، هه‌رکه‌س نه‌یزانی با بلیت : خوا با‌شتر ده‌زانیت ، چونکه‌ ئه‌مه‌ عیلمه‌ که یه‌کیک سه‌باره‌ت به‌شتیک که نایزانی‌ت بلیت : خوا با‌شتر ده‌زانیت . خوا به‌ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی

فهرمووه : ئه‌ی محمد! تۆ بۆ له‌سه‌ر گه‌ياندن (ئهم په‌يامه‌) داواي هه‌چ پاداشتيكتان لى ناکه‌م و ، من له‌و که‌سانه‌ نيم که زۆر له‌ خۆيان ده‌که‌ن

30- إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَدْرِكُ بِحُسْنِ الْخُلُقِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ. (رواه ابو داو)

بروادار به‌ ره‌وشت جواني ده‌گاته‌ پله‌ي رۆژووگري شه‌وبه‌يدار .

31- جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ فَقَالَ : أَوْصِنِي فَقَالَ : لَا تَغْضَبْ . (رواه البخاري)

پياويک هاته‌ خزمه‌ت پيغه‌مبه‌ري خواو عه‌رزي کرد : ئه‌ي پيغه‌مبه‌ري خوا ئامۆژگاريم بکه‌، فهرمووي : تووره‌ مه‌به‌ (له‌ ريوايه‌تيکدا سي جار فهرمووي : تووره‌ مه‌به‌) .

32- أَيُّهَا النَّاسُ ! إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا - وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ ، فَقَالَ (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا) وَقَالَ تَعَالَى : (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ) ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ ، أَشْعَثَ أَغْبَرَ ، يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ : يَا رَبُّ يَا رَبُّ !! وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ ، وَغَدِي بِالْحَرَامِ فَأَنِّي يُسْتَجَابُ لَهُ ؟!.. (رواه مسلم)

ئه‌ي خه‌لکينه‌ ! به‌راستی خوا خاوينه‌ و هه‌رچي خاوين نه‌بيت وه‌ري ناگريت . به‌راستی خوا ئه‌و فهرمانه‌ي که به‌سه‌ر پيغه‌مبه‌رانيدا داوه‌ به‌سه‌ر موسلمانانيشدا داوه‌ .
فهرموويه‌تي : ئه‌ي پيغه‌مبه‌ران ؛ له‌و شته‌ پاک و خاوينه‌کان بخۆن و کاري چاکه‌ بکه‌ن ، هه‌روه‌ها فهرموويه‌تي : ئه‌ي برواداران ؛ له‌و شته‌ پاک و خاوينانه‌ي که پيمان داو بخۆن .. پاشان پيغه‌مبه‌ري خوا (صلي الله عليه وسلم) باسي که‌سيکي کرد که له‌ سه‌فه‌ردا زۆري پي ده‌چي و، سه‌رو پرچي هاتوو و ته‌پ و تۆزاويه‌و ، دوو ده‌ستي به‌ره‌و ئاسمان به‌رز ده‌کاته‌وه‌ و، (ده‌لي) : ئه‌ي په‌روه‌ردگارم ؛ ئه‌ي په‌روه‌ردگارم ؛ له‌ کاتيکدا که‌ خواردن و خواردنه‌وه‌ي حه‌رامه‌ و به‌ حه‌رام تي‌رکراوه‌ ، ئيتر چۆن پارانه‌وه‌ي گيرا ده‌بي و چۆن وه‌لامي ده‌ريته‌وه‌ ؟!

33- مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا : (اللَّهُمَّ اعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا ، وَيَقُولَ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ اعْطِ مُسْكًا تَلْفًا) .

هه‌چ شه‌وي رۆژ له‌ به‌نده‌کاني خوا نابيته‌وه‌ مه‌گه‌ر دوو فريشته‌ دينه‌ خوارموه‌ و يه‌کيکيان ده‌ليت : خوايه‌ ؛ هه‌رکه‌س ساماني ده‌به‌خشي‌ت و (صدقه‌) ده‌کات مالي تري پي

بدە ، ئەوھى تریشیان دەلیت : خواپە ؛ ھەركەس دەستی قوچاندوو و لە دارایی خۆی نابەخشی مالهەكەى لە نۆ بەرەو بپفەوتینە .

34- أَيْكُمْ مَالُ وَاَرِثِهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِهِ . قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! مَا مِنَّا إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ . قَالَ : فَإِنَّ مَالَهُ مَا قَدَّمَ وَ مَالُ وَاَرِثِهِ مَا أَخَّرَ . (رواه البخاري)

كۆ لە نۆ مالى خۆى لە لا خۆشەويست رە ؟ ووتیان : ئەى پيغەمبەرى خوا ؛ ھەموومان مالى خۆمان لە لا خۆشەويست ترە . فەرمووی : دەى بەراستی ھەركەس مالى خۆى ئەوھى كە پيشى خۆى خستوو و بەخشيويەتى و ، مالى میرات بەرەكەى ئەوھى كە ھيشتويەتەو . (چونكە بۆ ئەو بەجى دەميئت) .

35- لَا يَلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا لَا بَأْسَ بِهِ حَذَرًا مِمَّا بِهِ بَأْسٌ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

بەندەى خوا ناگاتە رادەھەك كە بجيئە ريزى لە خوا ترسان و (متقي) يەكان ، تا واز لەو شتە بئيئت كە لە رووى شەرى يەوە گيروگرفتیان لەسەر نى يە ، لە ترسى ئەوھى كە نەبى بە تووشى ئەو شتەنەو كە لە رووى شەرى يەوە پەسەند نين .

36- إِيَّاكُمْ وَالذُّخْلَ عَلَى النِّسَاءِ ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ : أَفَرَأَيْتَ الْحَمَوُ ؟ قَالَ : الْحَمَوُ الْمَوْتُ . (متفق عليه)

وربابن خۆتان لە چوونە لای ئافەرتان (بە تەنیاى) بپاریزن ، پیاویك لە یاریدەدەران فەرمووی : ئەى خزمى نزىكى ژن بۆ بۆ پیاوھەكەى یا بە پيچەوانەو (واتە مالهە خەزورانى ھەردوولا بۆ يەكتر وەكو -ژن خوشك- بۆ پیاو ، یا -ھيۆەر- بۆ ژن ، حوكمى چۆنە ؟ فەرمووی : ئەو ھەر مەرگە . (واتە مەرگ لەو كارە چاكترە ، یا ئەو كارە مريئەرە) دیارە ئەو دەگەيەنيئت كە حوكمەكەى توندترە ، چونكە جيگەى گومان نى يە و خەلكى تووش بوونى گوناھ بە دوور دەزانن و بەو ھۆيەو شەيتان زیاتر لە كەمىندايە .

37- إِذَا آوَىٰ أَحَدُكُمْ إِلَىٰ فِرَاشِهِ فَلْيَنْفِضْهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ فَإِنَّهُ لَا يَدْرِي مَا خَلْفَهُ عَلَيْهِ ، ثُمَّ لِيَقُلْ : بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتَ جَنِيَّ وَبِكَ أَرْفَعُهُ . إِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَأَرْحَمْهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحِينَ . (متفق عليه)

گەر که سیکتان چووه ناو جیگای نووستن باجیو بانه که ی بته کینیت ، چونکه نازانی چی تیا به جی ماوه (واته دهگونجیت جانیه وهریک یا شتیکی ئازاردهری تیدا بیت) ، پاشان بلیت : به ناوی تووه ئه ی پهروهردگارم راکشام و به ناوی تو شه وه هه لدهستمه وه . ئه گهر لهم نوستنهم دا گیانت کیشام په حمم پی بکهو ، ئه گهر گیانیشت نه کیشام بهو شیوه یه ی گیانی پیاوچاکانی خۆتی پی ده پاریزی ، بیپاریزه .

38- اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ الْهُدٰی وَالتَّقٰی وَالعَفَافَ وَالْغِنٰی . (رواه مسلم)

ئه ی خواجه؛ به راستی من رینمو مایی و له خوا ترسان و داوینپاکی و قه ناعهت و بی ئیحتیاجی ، هه ره له تو داوا ئه کهم .

39- مَنْ خَافَ اَدْلَجَ ، وَمَنْ اَدْلَجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ ، اَلَا اِنَّ سِلْعَةَ اللّٰهِ غَالِيَةٌ اَلَا اِنَّ سِلْعَةَ اللّٰهِ الْجَنَّةُ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

هه رکه سی بترسی (زوو و له سه ره تای شهوی ته مه نیدا) ده که ویته ری ، وه هه رکه س زوو بکه ویته ری ده گاته مه نزل ، ئاگادار بن؛ به راستی کالای خوا گرانه ، ئاگادار بن؛ کالای خوا به هه شته .

40- يٰۤاُدْرُوْا بِالْاَعْمَالِ سَبْعًا ، هَلْ تَنْظُرُوْنَ اِلَّا : فَقَرًا مِّنْسِيَا ، اَوْ غَنِيًّ مَّطْعِيًا ، اَوْ مَرَضًا مُّفْسِدًا ، اَوْ هَرَمًا مُّفْنِدًا ، اَوْ مَوْتًا مُّجْهَرًا ، اَوْ الدَّجَالَ ، فَشَرُّ غَائِبٍ يُنْتَظَرُ ، اَوْ السَّاعَةُ وَالسَّاعَةُ اُدْهٰی وَاَمْرٌ . (رواه الترمذي و قال حديث حسن)

له چهوت کاردا دهست پییش خه ری بکهن ، ئیوه جگه لهم چهوت شته چاوه پروانی چی تر ده کهن ؟ : یا هه ژاری یه که شتتان له بیر ده باته وه ، یا دهوله مه ندیه که سه رکه شتان ده کات ، یا نه خو شی یه که ئه تان فه وتینیت ، یا پیری یه که ئه تان خلا فینیت ، یا مردنیک که ئه تان بریته وه ، یا ده ججال ، که خراپترین گوم بوویه کی چاوه پروان کراوه ، یا دوا رۆژ که زۆر تال و ناسۆر تره .